

Vapaus Venezuelalle

"Voimme vain toivoa, että Venezuelan tilanne raukeaa rauhanomaisen vallanvaihdoksen kautta, ja että Venezuela saapuu demokratian, vapauden ja vakauden piiriin." kirjoittaa Seán McLoughlin Venezuelan kiihkeästä valtataistelusta.

Venezuelan bolivariaanista tasavaltaa on noin kahden vuosikymmenen ajan johdettu autoritaarisen sosialismin ottein. Sosialistinen hallinto alkoi presidentti Hugo Chávezin valtaannoususta ja tämän vuonna 1999 suorittamasta "bolivaarisesta vallankumouksesta". Chávez paisutti Venezuelan julkisen sektorin ja teki maasta yhden latalalaisen Amerikan vauraimmista ja hyvinvoivimmista maista, muun muassa valtion öljynmyyntitulojen siivittämänä. Tämä hetkellinen vauraus kuitenkin rapistui sosialistisen suunnitelmatalouden, heikosti monipuolistetun talouden sekä korruption paineiden alla. Kiteytettynä, Venezuelan talous oli liian riippuvainen matalan jalostusasteen öljyn viennistä vauraudensa takaajana. Myös korruptio oli julkisen vallan ja erityisesti armeijan piirissä valtaisa. Yhdysvaltojen Venezuelan vastaiset talouspakotteet eivät myöskään helpottaneet maan asemaa.

Vallan siirryttyä vuonna 2013 presidentti Nicolas Madurolle, maan kansantalous oli kovien paineiden alla ja öljyn globaalien markkinahintojen romahtaessa vuonna 2014, Venezuelan talous alkoi vyöryä alamäkeen ja inflaatio laukata villinä. Venezuelan taloudellisten ja yhteiskunnallisten ongelmien kulminoiduttua vuoden 2017 alla tuhansien prosenttien hyperinflaatioksi, krooniseksi elintarvikepulaksi sekä sähkökatkoksiksi, alkoi kansa osoittaa tyytymättömyyttään mielenosoituksilla. Mielenosoitukset yltyivät ja levisivät vuoden 2018 ajan ja kansanliikkeen keulakuvaksi nousi tammikuussa 2019 väliaikaiseksi presidentiksi nimitetty Venezuelan parlamentin puheenjohtaja Juan Guaidó. Länsivallat (Yhdysvallat ja EU) julistivat nopeasti tukensa Guaidólle ja

tunnustivat tämän maansa oikeutetuksi päämieheksi. Maduron hallintoa sen sijaan jäivät tukemaan sosialistinen Kuuba sekä Kiina ja Venäjä, joilla on taloudellisia ja poliittisia siteitä Venezuelaan. Esimerkkeinä näistä siteistä ovat Venäjän valtiollisen öljy-yhtiön Rosneftin tekemät valtavat investoinnit Venezuelan valtion öljy-yhtiöön PDVSA:an, Venäjän myöntämät kymmenien miljardien dollarien lainat Venezuelan valtiolle sekä maiden välinen laaja asekauppa.

Venezuelan presidentti Nicolas Maduron kauden aikana maa on ajautunut historiansa vakavimpaan talouskriisiin.

(Kuva:Tasnim News Agency)

Tilanne on jatkunut koko kevään hyvin epävakana ja kansalaiset ovat yhä kasvavassa määrin siirtyneet kaduille osoittamaan mieltään Maduron hallintoa vastaan. Maduro ei ole hyväksynyt maahan kansainvälistä ruoka- ja tarvikeapua, ja nälkä ja köyhyys maassa ovat johtaneet rikollisuuden ja massasiirtolaisuuden räjähdysmäiseen nousuun. Epävakauden jatkuessa ulkovallat ovat esittäneet omia arvioitaan

Venezuelan tilasta ja tulevaisuudesta. Tiistaina 30. huhtikuuta itsensä presidentiksi julistanut Juan Guaido yllytti maansa kansalaiset viimeiseen kansannousuun Maduron hallintoa vastaan, jonka jälkeen mielenosoitukset ja mellakat kiihtyivät entisestään ja mielenosoittajat ja hallinnon turvallisuusjoukot ottivat entistä kiihkeämmin yhteen. Guaido on myös yllyttänyt Venezuelan julkisen sektorin työntekijöitä lakkoiluun sekä Maduron upseereita ja armeijan joukkoja laskemaan aseensa.

Kansannousun julistus sai myös ulkovallat reagoimaan ja Yhdysvaltain hallinto varoitti Venäjää sekaantumasta Venezuelaan, jonka se näkee omaksi geopoliittiseksi "takapihakseen". Yhdysvallat ovat tukeneet Venezuelan oppositiotoimintaa ja tunnustaneet Juan Guaidon Venezuelan oikeutetuksi presidentiksi. Yhdysvallat ovat viime vuosina lisänneet taloudellisia sanktioita Venezuelaa vastaan ja tammikuussa 2019 presidentti Donald Trumpin hallinto käytännössä kielsi kaupankäynnin Venezuelan öljy-yhtiö PDVSA:n kanssa. Myöhemmin keväällä Yhdysvallat sulki suurlähetystönsä Venezuelan pääkaupungissa Caracasissa. Trumpin hallinto on toistuvasti ilmaissut tukensa Venezuelan siirtymiselle demokratiaan ja rauhanomaiselle vallanvaihdokselle, muttei myöskään poissulje esimerkiksi sotilaallisen intervention mahdollisuutta. Viimeisimpänä, lauantaina 4. toukokuuta Yhdysvaltain ulkoministeri Mike Pompeo yllytti videoviestissään suoraan Venezuelan kansaa kaatamaan Maduron hallinnon. Yhdysvaltain kiinnostus Venezuelaa kohtaan kumpuaa sen maantieteellisestä läheisyydestä ja Yhdysvaltain jo 200-vuotta vanhasta Monroen doktriinista, jonka mukaan latinalainen Amerikka kuuluu sen etupiiriin, sekä maan valtavista öljyvarannoista.

Venezuelan pohjoisosissa sijaitsevat maailman suurimmat todistetut öljyvarannot. (Kuva: Wilfredo Rodriguez)

Kolikon toisella käänöpuolella ovat Kuuba ja Venäjä, jotka tukevat Maduron hallintoa taloudellisesti, poliittisesti ja sotilaallisesti. Kuuballa on runsaasti tiedusteluviranomaisia, upseereita ja turvallisuusjoukkoja Maduron hallinnossa ja Venäjä on taloudellisen tukensa lisäksi lähettänyt palkkasotilaita turvaamaan Maduroa ja tämän lähipiiriä. Nämä ristiriitaiset suurvaltaintressit tekevät Venezuelasta uuden ja riskialttiin näyttämön globaalissa valtapelissä muun muassa Yhdysvaltojen ja Venäjän sekä osaltaan Kiinankin välillä. Voimme vain toivoa, että Venezuelan tilanne raukeaa rauhanomaisen vallanvaihdoksen kautta, ja että Venezuela saapuu demokratian, vapauden ja vakauden piiriin. Tämä kuitenkin vaatii Maduron luopumista tai syöksemistä vallasta sekä suurvaltojen intressien välisen liennytyksen. Maduron vallassa pysyminen näyttää tällä hetkellä erittäin epätodennäköiseltä ja kansan ylivoimaisen enemmistön sekä taloudellisten ja poliittisten paineiden ollessa häntä vastaan, hän voi enää korkeintaan viivytellä putoamistaan hallitsijan asemasta. Mitä enemmän suurvallat, kuten Venäjä kuitenkin investoivat Maduron hallinnon säilyttämiseen, sitä vaikeammaksi tilanteesta perääntyminen tulee olemaan sekä oppositiota tukeville että Maduron hallintoa tukeville

tahaille.